

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ
Γ΄ ΛΥΚΕΙΟΥ
(ύλη Β΄ Λυκείου)

A. ΚΕΙΜΕΝΟ

Να μετριάσουμε τη βαρβαρότητα

Κανένας λαός ή άτομο δεν έχει ανοσία στην πιθανότητα να επιτελέσει βάρβαρες πράξεις. Μάλιστα ο εικοστός αιώνας μάς δίδαξε ότι οι πράξεις βαρβαρότητας δεν συντελέστηκαν από αμόρφωτους. Rousseau: « Η τελειοποίηση των επιστημών και των τεχνών όχι μόνο δεν συμβάλλει στην προαγωγή της ηθικής και της καλοσύνης προς τους άλλους, αλλά βλάπτει κιόλας την ηθική πρόοδο...Μπορούμε να είμαστε άνθρωποι χωρίς να είμαστε λόγιοι».

Το ανθρώπινο ον, για να στρέψει τα νώτα του στη βαρβαρότητα, έχει ανάγκη μια στοιχειώδη υλική επάρκεια, μια πνευματική ζωή και ένα άνοιγμα στην υπόλοιπη ανθρωπότητα. Βάρβαρος μπορεί να χαρακτηριστεί εκείνος που δεν αναγνωρίζει την πλήρη ανθρώπινη υπόσταση των άλλων.

Κάθε άνθρωπος δεν γεννιέται μόνος μέσα στη φύση, πάντοτε και αναγκαστικά μέσα σε μια κουλτούρα που του επιβάλλεται από την παιδική ηλικία. Αποκτά έτσι μια συλλογική ταυτότητα, η οποία είναι ήδη έτοιμη, όταν την ανακαλύπτει και γίνεται το αόρατο θεμέλιο πάνω στο οποίο χτίζει την ταυτότητά του. Η ατομική ταυτότητα πρέπει να προέρχεται από τη συνάντηση πολλών ταυτοτήτων. Όλες οι κουλτούρες(κοινή μνήμη, κοινοί κανόνες ζωής) σχηματίζονται με συγκόλληση και πρόσθεση. Η αμυντική στάση στον μετασχηματισμό μιας κουλτούρας οδηγεί στον φανατισμό και στη βαρβαρότητα. Στις σημερινές, **ιδιαίτερα**, συνθήκες κάθε ανθρώπινο ον έχει ανάγκη ένα σύνολο κανόνων και κανονισμών, παραδόσεων και εθίμων. Χωρίς αυτά το άτομο δεν ολοκληρώνεται ως άνθρωπος.

Το έλλειμμα αυτό το βιώνουν στην πλειονότητα τα παιδιά των μεταναστών. Οι γηραιότεροι δεν τους μεταφέρουν τη συλλογική ταυτότητα και οι νέοι δεν κατανοούν την κουλτούρα της νέας πατρίδας. Για αυτούς, «τα συμφωνηθέντα υπονοούμενα» κατά τον Σεφέρη δεν έχουν νόημα. Και η κατάσταση του ανθρώπου που έχει απολέσει την αρχική του κουλτούρα χωρίς να αποκτήσει άλλη κινδυνεύει να τον οδηγήσει, παρά τη θέλησή του, στην αδυναμία επικοινωνίας και άρα στη βαρβαρότητα. Η πατρίδα μας έχει να αντιμετωπίσει ένα σοβαρό πρόβλημα. Τη διαχείριση ανθρώπων που έχουν εγκαταλείψει τη συλλογική τους ταυτότητα και έχουν αδυναμία να αποκτήσουν μια νέα κουλτούρα. Και είναι γνωστό ότι η απώλεια της αρχικής κουλτούρας χωρίς απόκτηση άλλης οδηγεί στη βαρβαρότητα.

Το μίσος και η περιφρόνηση για τον εαυτό του θα οδηγήσει τον μετανάστη στην απόρριψη της κοινωνίας που τον περιβάλλει και στην οποία δεν αναγνωρίζεται. Το αποτέλεσμα θα είναι ολέθριο, τόσο για τους μετανάστες όσο και για την κοινωνία μας. Η οργή και η ταπείνωση οδηγούν στη δράση. Τα παιδιά των μεταναστών χωρίς προγενέστερη ταυτότητα και κοινωνική αναγνώριση θα στραφούν στη βία και στην καταστροφή του κοινωνικού πλαισίου στο οποίο ζουν. Τα πρότυπά τους είναι εκείνα της οθόνης και της κατανάλωσης, που γεννούν μια άθλια πραγματικότητα και την τάση για φυσική βία.

Το μόνο μέτρο είναι η Παιδεία και ο έμπρακτος σεβασμός στην ετερότητα. Η οργάνωση πολυπολιτισμικών σχολείων και η διαδικασία ένταξης με αναφορά στην κουλτούρα των κοινωνιών από τις οποίες προέρχονται οι μετανάστες είναι μια διαδικασία που θα τονώσει το κύρος της χώρας μας και θα προστατέψει τις δομές της. Είναι ανάγκη οι μετανάστες να μην έρθουν σε σύγκρουση με τις αξίες της νέας τους πατρίδας.

Άλλωστε, κανείς δεν μπορεί να επικαλείται την πολιτισμική διαφορετικότητα, για να προσβάλει τις αξίες της κοινωνίας μας, που βρίσκουν την έκφρασή τους στο Σύνταγμα, στους νόμους και στην ίδια τη δομή του κράτους. Αρκεί η κρατική μας οντότητα να αντιμετωπίζει ισότιμα όλους τους κατοίκους της, διαφορετικά υποθάλλει τη βαρβαρότητα.

Χρήστος Μασσαλάς, 18/2009, εφημερίδα «Το Βήμα»

Β' ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. Να επαληθεύσετε ή να διαψεύσετε, ανάλογα με το αν αποδίδουν το νόημα του κειμένου, τις παρακάτω προτάσεις, γράφοντας δίπλα σε κάθε περίοδο λόγου τη λέξη «**Σωστό**» ή «**Λάθος**». Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας με συγκεκριμένη παραπομπή στο κείμενο.

α) Οι υλικοί όροι της ζωής του ανθρώπου δεν αποτελούν παράμετρο αποφυγής της βαρβαρότητας.

β) Η κουλτούρα της κοινωνίας μεταβιβάζεται στον άνθρωπο με τρόπο κριτικό ήδη από την παιδική του ηλικία.

γ) Τα παιδιά των μεταναστών μπορεί να στραφούν στη βία, επειδή θεωρούν την αρχική τους κουλτούρα ανώτερη από την κουλτούρα της χώρας υποδοχής.

δ) Η αντιπάθεια για τον εαυτό του εξωθεί τον μετανάστη σε μια απορριπτική στάση προς την κοινωνία.

ε) Η πολυπολιτισμική εκπαίδευση δεν αποκλείει την επαφή του μετανάστη με την κουλτούρα της χώρας προέλευσής του.

(15 μονάδες)

2. Για ποια «ασθένεια» θεωρεί την παιδεία «θεραπεία» ο Χρήστος Μασσαλάς; Ποιος είναι ο ρόλος της; Να αναπτύξετε σε μια παράγραφο 70 - 90 λέξεων την απάντησή σας.

(15 μονάδες)

3. Να αναγνωρίσετε ποια νοηματική σχέση δηλώνουν οι παρακάτω λέξεις/φράσεις του κειμένου: «**έτσι**» (3η παράγραφος), «**ιδιαίτερα**» (3η παράγραφος), «**Άλλωστε**» (7η παράγραφος).

(3 μονάδες)

4. Να αναγνωρίσετε τη δομή και τον τρόπο ανάπτυξης της 5ης παραγράφου του κειμένου, αιτιολογώντας την επιλογή σας.

(10 μονάδες)

5. Να εντοπίσετε και να αναγνωρίσετε μία δευτερεύουσα αναφορική παραθετική πρόταση στην 4η παράγραφο του κειμένου. Να αιτιολογήσετε την επιλογή σας.

(10 μονάδες)

6. Να γράψετε από ένα **μονολεκτικό συνώνυμο** για κάθε υπογραμμισμένη λέξη του κειμένου (**στοιχειώδη, προέρχεται, φανατισμό, περιφρόνηση, ολέθριο, ένταξης, προστατέψει**).

(7 μονάδες)

Γ' ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΛΟΓΟΥ

Με αφορμή τα μεγάλα μεταναστευτικά και προσφυγικά ρεύματα των τελευταίων ετών, ως βασικός συντάκτης της εφημερίδας του σχολείου σου γράφεις σε άρθρο (400 - 500 λέξεων) τους λόγους που οδηγούν τους ανθρώπους σε εχθρική συμπεριφορά απέναντι στους μετανάστες και προτείνεις τρόπους για τη καλύτερη δυνατή ενσωμάτωση των μεταναστών στη χώρα υποδοχής.

(40 μονάδες)